



فلسفه اسلامی متأخر و علم حضوری

سید علی طاهری خرم‌آبادی*

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۱۸ | تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۷/۲۶

چکیده

برخی پیروان امروزی فلسفه اسلامی، بر این باورند که دیدگاه‌های فیلسوفان متأخر اسلامی درباره علم حضوری، می‌تواند برخی مسائل مطرح در نظریه دانش را حل کند. احتمالاً، خاستگاه این باور دو نظریه مشهور علامه طباطبایی درباره بازگشت علوم حصولی به علوم حضوری و نظریه آیه الله محمد تقی مصباح یزدی درباره ارجاع بدیهیات اولیه به علوم حضوری است. بنا به نظریه اول، هر علم حصولی ریشه در علمی حضوری دارد. مسئله‌ای اصلی درباره باورهای حسی، چگونگی رابطه توجیهی میان تجربه حسی از یک سو و باورهای حسی از سوی دیگر است، اما در این نظریه توضیحی درباره چگونگی امکان تبدیل علم حضوری به علم حصولی برآمده از آن وجود ندارد و بنابراین، به حل آن مسئله مهم کمکی نمی‌کند. همچنین بنا به نظریه آیه الله مصباح یزدی، ضمانت صحت بدیهیات اولیه به خاطر آن است که بر علومی حضوری مبتنی‌اند، اما دلایل متنوعی وجود دارند که نشان می‌دهند علوم حضوری نمی‌توانند ضمانت صحتی برای بدیهیات اولیه فراهم کنند.



کلیدواژه‌ها

علم حضوری، علم حصولی، قضیه تحلیلی، بدیهی اولی.

* استادیار گروه فلسفه علم دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ایران. | ataheri@sharif.edu

طاهری خرم‌آبادی، سید علی. (۱۳۹۸). فلسفه اسلامی متأخر و علم حضوری. فصلنامه پژوهش‌های فلسفی-کلامی. ۲۱ (۸۲)، ۱۲۹-۱۵۲. doi 10.22091/jptr.2019.4351.2121

